

SAKU VALLA ARENGUKAVA 2009-2020

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt on arengukava omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

Kõik üldplaneeringud ning seaduse alusel vallale kohustuslikud valdkonnapõhised arengukavad lähtuvad Saku valla arengukavast, peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla üksteisega vastuolus.

Arengukava on aluseks vallaeelarve koostamisele, investeeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele, sõltumata nende allikast ning laenude võtmisele, kapitalirendi kasutamisele ja võlakirjade emiteerimisele.

Käesoleva, aastateks 2009-2020 kavandatud arengukava strateegiline osa (visioon ja arengueesmärgid) on oma põhimõtetes järjepidev 2000. aastal volikogus vastu võetud ning järgnevatel aastatel täiendatud ja parandatud arengukavaga. Põhjalikumalt on uuendatud tegevuskava, samuti on arengukava alusel koostatud Saku valla üldplaneering aastani 2020.

Arengukava koosneb järgmistest osadest:

1. Tulevikuvision Saku vald 2020.
2. Arengueesmärgid.
3. Tegevuskava aastateks 2009 – 2011 jj.
4. Näitajad arengukava täitmise hindamiseks.

1. TULEVIKUVISIOON SAKU VALD 2020

Saku valla tunnuslause “**Läbi rohelse akna**” on ühtlasi ka valla visiooniks.

Rohelisest aknast välja vaadates näeme kaunist loodus- ja elukeskkonda - kaitstud metsi ja loodusväärtusi, heakorrastatud asulaid, otstarbekat teedevõrku, hästitoimivat olmet ning keskkonnasõbralikku ettevõtlust.

Rohelisest aknast sisse vaadates näeme rahulolevaid, kodukohast lugu pidavaid, tervislike eluviisidega Saku valla elanikke.

2. ARENGUEESMÄRGID

2.1 KAUNIS JA TURVALINE KODU METSA TAGA

- 2.1.1 Vald on looduslikult kaunis, hea elukvaliteediga ja turvaline elukoht igas vanuses elanikule. Elanik tunnetab oma õigusi, kohustusi ja vastutust kodu, kodukoha ning kaaselanike ees.

- 2.1.2 Valda kui tervikut juhtiv avaliku halduse süsteem:
- on kõrge haldussuutlikkusega ning tagab strategiadokumentidest lähtuvalt valla tasakaalustatud planeerimis- ja arendustegevuse;
 - järgib säästva arengu ja kaasaegse keskkonnakaitse põhimõtteid, säilitab ja edendab looduslikku ning kultuurilis-ajaloolist mitmekesisust;
 - lähtub olulusringi põhimõttest, arvestab kõiki eeldatavaid (nii sise- kui välis-) kulusid ning erinevate eluvaldkondade vastasmõjusid, kaalub komplekselt erinevaid alternatiive;
 - korraldab ühistegevust elanikele turvalisust pakkuvate valdkondade vahel;
 - edendab koostööd teiste omavalitsustega, eriti naabervaldade ja -linnadega.
- 2.1.3 Vald on kujundatud säästva planeerimise nõuete kohaselt:
- välditakse erinevate maakasutusfunktsioonide ranget eraldamist, vähendamaks valglinnastumisega kaasnevaid negatiivseid mõjusid;
 - maksimaalselt säilitatakse looduskeskkonda. Inim- ja loodussõbraliku elukeskkonna väärtustamiseks leitakse kompromissid asustuse ning looduskeskkonna vahel, arvestades nii linnatüüpi keskasulas kui ka hajakülas elava elaniku huve ja vajadusi;
 - säilitatakse miljööväärtuslikud alad, mõisapargid ja parkmetsad. Haljas- ja rohealad ühendatakse ühtseks võrgustikuks;
 - Tallinna linna ja Saku valla vahel on jätkuvalt roheline vöönd (mets, raba);
 - maavarasid ja metsi kasutatakse säästlikult, ammendatud karjäärid rekultiveeritakse puhkealadeks;
 - säilitatakse ja tekitatakse juurde funktsionaalset avalikku (üldkasutatavat) ruumi;
 - vallaelanike arvu reguleeritakse asustuse teadliku suunamise kaudu (seotuna valla võimalustega avalike teenuste osutamiseks, uuelanike sujuvaks kohalikku kogukonda sulandumiseks jm);
 - keskustest (tiheasustusaladest) väljaspool säilitatakse Eestile omane hajaküla, kuhu rajatakse vaid maale sobivaid eluasemetüüpe;
 - avalikke ja erateenuseid kavandakse kantide (paikkondade) põhiselt, vajadusel koostöös naaberomavalitsustega. Eri elanike rühmi koheldakse teenuste kättesaadavuse tagamisel võrdselt.
- 2.1.4 Valla territoorium on heakorrastatud, kultuurmaastikud hooldatud. Toimib korraldatud jäätmevedu.
- 2.1.5 Veekogud ja põhjavesi on heas seisundis, kuivendussüsteemid töökorras.
- 2.1.6 Vallas on tugev kohalik identiteet: elanikud osalevad aktiivselt vallaelus, nad on ühistegevuseks loonud aleviku- ja külakeskused. Valla esindushooneks on Saku aleviku keskuses asuv Saku Valla Maja.
- 2.1.7 Tammemäe piirkondlik päästekeskus tagab vallas avaliku korra, pääste- ja kodanikukaitseteenuse.
- 2.1.8 Kogu valda hõlmav sotsiaalhoolekande võrgustik tagab koostöös mittetulundussektoriga enamiku probleemide lahendamise kohapeal.
- 2.1.9 Toimib ülevallaline tervise edendamise süsteem, perearstiteenust pakutakse vallakeskuses ning Kurtna-Kiisa piirkonnas.

2.2 KAASAEGNE HARIDUSKESKUS NING MEELDIV VABA AJA VEETMISE KOHT

- 2.2.1 Välja on arendatud kaasaja nõuetele vastav terviklik haridussüsteem: valla lastele on kindlustatud konkurentsivõimeline alus-, põhi- ja keskkoolharidus.
- 2.2.2 Valla lapsed saavad alus- ja alghariduse kodulähedasest lasteaiast ja koolist. Eralasteaiad on soositud. Kurtna-Kiisa piirkonnas tegutseb põhikool ja lasteaed.

- 2.2.3 Valla koolid kindlustavad kvaliteetse põhihariduse ning pädeva kutse-suunitluse põhikooli lõpetajatele.
- 2.2.4 Saku Gümnaasium pakub kvaliteetset keskharidust haridusteed jätkata soovivatele noortele (kõrg- ja rakenduskõrghariduse omandamiseks).
- 2.2.5 Eriõpet vajavad lapsed saavad õppida valla haridusasutustes, vajadusel teiste omavalitsusüksuste või riiklikes õppeasutustes.
- 2.2.6 Alates lasteaiast selgitatakse laste huvid ja kalduvused ning võimaluste piires pakutakse kõigil haridustasemetel vastava suunitlusega lisaõppevõimalusi.
- 2.2.7 Vallas pakutakse kõigile kättesaadavat mitmekesisist huviharidust ja -tegevust. Töötavad muusikakool, raamatukogud ja kultuuriasutused.
- 2.2.8 Töökasvatusega ühitatud huvitegevus aitab rahuldada laste ja noorte ühistegutsemisvajadust ning pakub neile kasulikku rakendust.
- 2.2.9 Toimub aktiivne noorsootöö noortekeskuses, koolides, spordiklubides ja vabatahtlikes ühendustes.
- 2.2.10 Avaliku, era- ja kolmanda sektori koostöös on elanikele loodud võimalused mitmekülgseks vaba aja veetmiseks. Suuremates asulates tegutsevad multifunktsionaalsed vaba aja veetmise keskused, külades külakeskused ja seltsitoad.
- 2.2.11 Tervise-, rahva- ja noortesporti võimalusi pakuvad spordikeskus, vabaõhu spordi- ja mänguväljakud, ratta-, jooksu- ja suusarajad, looduskaunites kohtades matkarajad.
- 2.2.12 Aktiivselt tegutsevad vabatahtlikud kodanikuühendused, keda toetatakse vallaelarvest mittetulundusliku tegevuse toetusfondi kaudu.

2.3 TASAKAALUSTATUD JA SÄÄSTLIKULT TOIMIV INFRASTRUKTUUR

- 2.3.1 Tehniline infrastruktuur (tehnovõrgud ja transpordisüsteem) on maa-tüüpi elukeskkonnale kohane ning vastab säästva arengu nõuetele.
- 2.3.2 Tagatud on olemasoleva teedevõrgu nõuetekohane teehoid. Eluasemete läheduses on teed ja tänavad tolmuvaba kattega, veemajandusprojekti(de) teostamise järgselt on teed ja tänavad rekonstrueeritud ning üldplaneeringutes ettenähtud kohtadesse rajatud kergliiklusteed.
- 2.3.3 Ühtses liinivõrgus ja piletisüsteemis tegutsev ühistransport tagab elanikele juurdepääsu töökohtadele ning nii vallas kui Tallinnas pakutavatele teenustele.
- 2.3.4 Suurematesse asulatesse ja asulate vahele, samuti Tallinna linnani on rajatud kergliiklusteede võrgustik, tähtsamad kergliiklusteed on valgustatud säästlikkuse põhimõtteid arvestades.
- 2.3.5 Kogu vallas toimib kiire internetiühendus, avalikke ja erateenuseid pakutakse internetipõhiselt. Infovahetus valla veebiportaali kaudu vallas toimuva kohta on operatiivne ja kasutajasõbralik. Avalike internetipunktide kaudu on tagatud elanike juurdepääs Internetile.
- 2.3.6 Kõigil tiheasustusaladel on välja ehitatud ühisveevärk ja –kanalisatsioon, mis on sobilikes kohtades paigaldatud ühiselt sidekaabeldusega.
- 2.3.7 Energiamaajanduses on kasutusel säästlikud lahendused, soodustatud on taastuvate energiakandjate kasutamine.
- 2.3.8 Tiheasustusaladele on rajatud energiasäästlik tänavavalgustusvõrgustik.

2.4 ATRAKTIIVNE ETTEVÕTLUSKESKKOND

- 2.4.1 Soositud on teadusmahukas ja keskkonnasõbralik ettevõtlus.

- 2.4.2 Tallinna-suunalist tööalast pendelrännet vähendavad väikeettevõtlus ning Tänassilma-Jälgimäe tehнопarkide ettevõtted, mis pakuvad vallaelanikele vallas asuvaid töökohti.
- 2.4.3 Ettevõtlust toetavad keskkonnasõbralikud transpordiliigid (nt raudtee- ja ühistransport) ning hästikorraldatud logistika.
- 2.4.4 Tehakse koostööd kohalike ettevõtjatega (ideede genereerimine, ühisprojektide algatamine) valla atraktiivsuse tõstmiseks.
- 2.4.5 Hajaasustuse säilitamiseks ning ettevõtluse edendamiseks külades on soositud väike- ja hobitalude tegevus.
- 2.4.6 Kohapealne ettevõtlus pakub vallaelanikele kvaliteetset elukondlikku teenindust.
- 2.4.7 Vald on atraktiivne turismisihtkoht mitmekesiste vaba aja veetmise võimalustega. On välja kujundatud erinevate puhketeenuste kompleksid (majutus, toitlustus, meelelahutus, sport jne).
- 2.4.8 Saku aleviku kui turismi sihtkoha teevad tuntuks mõis koos kauni pargiga ning Eesti vanim õlletootmine.
- 2.4.9 Kurtna piirkond on kogu pere vaba aja veetmise keskus.

3. TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2009-2011 JJ

Tegevuskava hõlmab aastaid 2009, 2010 ja 2011 koos järgnevate aastatega. Tegevused on rühmitatud valdkondade kaupa, iga tegevuse järel on tabelis selle teostamise aasta juurde märgitud vajatav investeringusumma miljonites kroonides. Ristikesega on märgitud summad alla 1 miljoni krooni, täpselt määratlemata summad ja mitterahaline tegevus. Rahastamisallikate osas on riigieelarve nimetuse alla koondatud mitmesugused võimalikud investeerimistoetused, fondide all kajastuvad nii Euroopa Liidu abifondid kui ka muud fondid. Vallaeelarve nimetuse alla on arvestatud ka võimalikud laenud. Tegevuste maksumused on indikatiivsed ning ei ole vallaeelarve koostamisel siduvad.

1. LOODUS- ja ELUKESKKOND

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
1.1 Loodus- ja keskkonnakaitse planeerimise ja korraldamise kava väljatöötamine	x			Vallaeelarve, fondid
1.2 Keskkonnateadlikkuse tõstmise programmi väljatöötamine	x			Vallaeelarve, fondid
1.3 Saku aleviku üldplaneeringu koostamine	x			Vallaeelarve
1.4 Ühisprojektide teostamine LEADER-programmi raames moodustatud MTÜ Nelja Valla Kogu kaudu	x	x	x	Fondid, erakapital, vallaeelarve,
1.5 Tagadi maastikukaitseala moodustamine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
1.6 Saku aleviku veemajandusprojekti teostamine	12	87	130	Fondid, AS Saku Maja, vallaeelarve
1.7 Valla väikeasulate veemajandusprojektide teostamine	x	x	x	Riigieelarve, fondid, AS Saku Maja, vallaeelarve
1.8 Korraldatud jäätmeveo käivitamine	x			Vallaeelarve

1.9 Jäätme punkti rajamine Kiisa alevikku		x	x	Vallaeelarve, fondid
1.10 Jäätmemajandusalane ennetustöö, heakorrapäevade korraldamine	x	x	x	Vallaeelarve
1.11 Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimine	x	x	x	Riigieelarve
1.12 Madal- ja kõrghaljastuse rajamine vastavalt planeeringutele ja projektidele	x	x	x	Vallaeelarve, erakapital
1.13 Haljasalade inventeerimine, munitsipaliseerimine ja kinnistusse kandmine	x	x	x	Vallaeelarve
1.14 Mõisaparkide ja parkmetsade kaitse ja korrastamine, miljöövärtuslikeks aladeks kujundamine	x	x	x	Fondid, vallaeelarve, erakapital
1.15 Saku mõisapargi korrastamine, jõe- ja suvemaja rekonstrueerimine	x	x	x	Fondid, vallaeelarve, erakapital
1.16 Üldplaneeringujärgsete miljöövärtuslike alade korrastamine	x	x	x	Fondid, vallaeelarve, erakapital

2. TURVALISUS

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
2.1 Turvakontseptsiooni väljatöötamine	x			Vallaeelarve
2.2 Naabrivalve rakendamine valla haldusterritooriumil	x	x	x	Vallaeelarve
2.3 Videovalveseadmete paigaldamine kõrgendatud riskiga avalikesse kohtadesse		x		Vallaeelarve
2.4 Tule kustutamise seotud rajatiste (veevõtukohtad, hüdrandid, liivamaardlad, jms) korrastamine ning rajamine	x	x	x	Vallaeelarve, erakapital
2.5 Suitsuandurite igasse kodusse paigaldamise propageerimine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
2.6 Kogu valla haldusterritooriumi hõlmava riskianalüüsi koostamine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve
2.7 Tuleohutusnõuete tagamine vallavalitsuse hallatavates asutustes	x	x		Vallaeelarve

3. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
3.1 Valda hõlmava avahoolduse võrgustiku arendamine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
3.2 Päevakeskuse teenuseliikide laiendamine, päevahoiuteenuse kvaliteedi parandamine mäluhäiretega eakatele ning raske ja sügava puudega tööealistele isikutele, isikliku abistaja ja tugiisiku teenuse mahu	x	x	x	Vallaeelarve, fondid

suurendamine, rühmakodu teenuse osutamine psüühiliste erivajadustega inimestele				
3.3 Eakate kodu rajamine	x	x	x	Erakapital, vallaeelarve
3.4 Sotsiaalkorterite tingimuste parandamine, perspektiivis sotsiaalmaja ehitamine			x	Vallaeelarve, fondid
3.5 Puuetega ja erivajadustega lastele ja noortele arenguvõimaluste ning õppimistingimuste tagamine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
3.6 Laste ja perede hoolekandeteenuste arendamine ja mitmekesistamine, pere toimimist toetavad teenused, kasuperede süsteemne toetamine, probleemsetele lastele toimiva tugisüsteemi loomine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
3.7 Kolmanda sektori (vabatahtlikud, külaseltsid) kaasamine hoolekandesse ning terviseedendusprojektidesse	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
3.8 Osalemine ennetavates tegevustes	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
3.9 Saku Tervisekeskuse toetamine	x	x	x	Vallaeelarve
3.10 Esmatasandi arstiabi laiendamine: - perearstipraksise avamine Kiisal - õendusabiteenus kodudes elavatele ning põetust vajavatele eakatele ja puuetega inimestele	x	x		Erakapital, vallaeelarve
3.11 Tervisttaastava tegevuse arendamine	x	x	x	Erakapital vallaeelarve
3.12 Saku sauna rekonstrueerimine		x	x	Vallaeelarve

4. HARIDUS

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
4.1 Kurtna Kooli laenumaksete tasumine	17	17	51	Vallaeelarve, riigieelarve
4.2 Saku Gümnaasiumi ja muusikakooli faktooringumaksete tasumine	3,5	3,5	3,5	Vallaeelarve, riigieelarve
4.3 Lasteaia Päikesekild hoone rekonstrueerimine	5	6	x	Vallaeelarve, riigieelarve
4.4 Lapsevanematele suhtlemiskeskonna, koolituste ja ühistegevuste pakkumine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve
4.5 Maa munitsipaliseerimine Kiisa alevikku rajatava perspektiivse kooli tarbeks	x			Vallaeelarve
4.6 Muusikakooli tegevuse laiendamine Kurtna Kooli baasil	x	x	x	Vallaeelarve
4.7 Õpiabivõimaluste laiendamine ning tugisüsteemide arendamine	x	x	x	Vallaeelarve
4.8 Kajamaa koolimaja ümberkujundamine individuaalõppekeskuseks	x			Vallaeelarve, riigieelarve,

				fondid
4.9 Pedagoogide motiveerimine konkurentsivõimelise hariduse pakkumiseks valla koolides	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve
4.10 Erinevate lastehoiuvormide toetamine	x	x	x	Vallaeelarve, erakapital
4.11 Eralasteaedade rajamise soodustamine	x	x	x	Erakapital

5. KULTUUR, SPORT JA VABA AEG

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
5.1 Kohaliku omaalgatuse ja mittetulundustegevuse toetamine vastava toetusfondi kaudu (protsent vallaeelarve omatuludest)	0,5%	0,5-1%	0,5-1%	Vallaeelarve
5.2 Huvikeskuse ruumide rekonstrueerimine Saku Valla Majas	x	x		Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.3 Kiisa aleviku vaba aja keskuse ja vabaõhulava rajamine		x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.4 Kiisa raamatukogu uute ruumide väljaehitamine ja sisustamine	x	4,5		Vallaeelarve, erakapital
5.5 Valla kultuuri- ja koduloo materjalide kogumine, kirjastamine ja eksponeerimine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
5.6 Kohaliku identiteedi hoidmisele ja kujundamisele suunatud tegevuste toetamine: - küla vabaajakeskuste rajamine ning korrastamine - nõustamine, projektipõhine koolitus vallaasutuste ja külaseltside koostöös	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.7 Huvitegevuse soodustamine: - koostöös ettevõtjatega noortele töövõimaluste pakkumine - tehnilise huvitegevuse soodustamine - huvi- ja vaba aja tegevuste info koondamine ja levitamine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid, erakapital
5.8 Noortekeskuste ühendamise valla hallatavaks asutuseks	x			Vallaeelarve
5.9 Noortekeskuste ruumide tegevustele sobilikuks kohandamine, laiendamine ja treppunktide loomine	x	x	x	Vallaeelarve, Riigieelarve, fondid
5.10 Saku raudteeäärse jalgpallistaadioni väljaehitamine	x	x		Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.11 Sise- ja jäähalli rajamine: täismõõtmega spordisaalid erinevate aladega (pallimängud, jäähoki, saalihoki, kergejõustik jt) tegelemiseks			x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid, erakapital

5.12 Maahokiväljaku rajamine Kurtnasse	x	x		Erakapital, fondid
5.13 Mängu- ja spordiväljakute korrastamine ja rajamine: - jäähokiväljakud ja valgustatud liuväljad talveperioodil - puitpõrandaga pallimänguplatsid asumites - lastega peredele ja koolidele/lasteaedadele vaba aja ürituste korraldamise platsid - väikelaste mänguväljakud - ekstreemspordirajatised noortele (Skatepark, ATV-de rallirada jt)	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.14 Terviseradade ja puhkekohtade korrastamine ning uute rajamine: - avalik supluskoht - looduse õpperada Tagadi maastikukaitsealale - lõkkeplatsid ja telkimisvõimalused	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
5.15 Kergliiklusteede võrgustiku laiendamine, ühendamine terviseradadega	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid

6. INFRASTRUKTUUR, KOMMUNAALMAJANDUS

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
6.1 Teede, tänavate ja kergliiklusteede rekonstrueerimine ning ehitus, sh: - kergliiklustee rajamine Tammemäelt Männikule koostöös Tallinna linnaga - kergliiklusele Sakust Laagrisse ühendusvõimaluse loomine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve, fondid
6.2 Liiklusohutuse tagamine	x	x	x	Vallaeelarve
6.3 Säästva transpordi kasutamise soodustamine: - ühistranspordi infrastruktuuri väljaarendamine (terminalid, bussi- ja rongipeatused, ootepaviljonid, infotahvlid) - üleminek Tallinnaga ühtsele piletisüsteemile - jalgrattahoidlate ja-parklate rajamine	x	x	x	Vallaeelarve, riigieelarve
6.4 Energiasäästu meetmete rakendamine, energeetilise sõltumatus ja taastuvenergia kasutamise soodustamine: - bioenergia tootmis- ja kasutusvõimaluste uurimise koostööprojekti käivitamine - Kurtna küla kaugküttekatalamaja üleviimine taastuvkütusele - tänavavalgustusvõrgu ehitamine ja rekonstrueerimine energiasäästu põhimõttel - ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniprojektide	x	x	x	Vallaeelarve, AS Saku Maja, fondid

raames sidekaabelduse paigaldamine - teavitustöö eramuomanikele				
6.5 Avalike teenuste osutamiseks vajalike rajatiste inventariseerimine ja munitsipaliseerimine	x	x	x	Vallaeelarve
6.6 Avalike teenuste kättesaadavuse parandamine: - kogu valla territooriumil kiire internetiühenduse pakkumise soodustamine - planeeringute veebirakenduse käivitamine - külakeskustesse avalike internetipunktide loomise toetamine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid

7. ETTEVÕTLUS

Tegevus	2009	2010	2011+	Allikas
7.1 Investeeringuvõimaluste tutvustamine valla kodulehel ja infotrukistetes: - üldplaneeringus ettenähtud ettevõtluspiirkondade reklaam - Männiku piirkonna ammendunud karjäärade reklaam perspektiivse puhkealana	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
7.2 Väikeettevõtluse soodustamine: - vaba tööjõu ning tööandjate kokkuviimine vallaametnike kaasabil - vallaelanike hõivatuse uuringud, sihtpakkumised, info kodulehele	x	x	x	Vallaeelarve
7.3 Elukondlikku teenindust pakkuva ettevõtluse soodustamine: - kaubandus- ja teeninduskeskuste tekke suunamine üldplaneeringute kaudu - uue ettevõtja dokumentide operatiivne menetlemine	x	x	x	Vallaeelarve
7.4 Ettevõtlusele vajalike infrastruktuuride väljaehitamise toetamine projektide menetlemisel	x	x	x	Vallaeelarve
7.5 Turismi strateegiadokumentide (arengukavad, teemaplaneeringud) koostamine, vajadusel koostöös naaberomavalitsustega: - Saku mõisakompleksi turismitoote väljaarendamise kava koostamine	x	x	x	Vallaeelarve, fondid
7.6 Aktiivset puhkust pakkuvate ettevõtete toetamine: - puhkekohtade ja vaatamisväärsuste korrastamine - teenuste kohta info jagamine valla kodulehel ja Saku Sõnumites	x	x	x	Vallaeelarve, fondid

- tootepakettide pakkumiseks ettevõtjate omavahelise koostöö soodustamine				
7.7 Ammendunud karjäärade kujundamine puhke-, kultuuri- ja spordirajatisteks: - hetkeolukorra kaardistamine koostöös valdajatega - erinevate tegevusalade vahel piirkondade jagamine planeeringute kaudu - teenuste pakkumiseks operaatorite leidmine	x	x	x	Vallaeelarve

4. NÄITAJAD ARENGUKAVA TÄITMISE HINDAMISEKS

4.1 Statistilised näitajad:

- rahvastiku vanuskoosseis
- tulumaksu laekumine elaniku kohta aastas
- lasteaiakohtade arv suhtarvuna 2...6-aastaste laste koguarvu
- valla koolides õppivate laste arv suhtarvuna õpilaste koguarvu
- raamatukogukülastusi elaniku kohta aastas
- huviringides osalevate elanike, sh laste, arv suhtarvuna elanike/laste koguarvu
- perearstikülastusi elaniku kohta aastas
- jäätmeteke elaniku kohta aastas
- energiakulu avalikus sektoris elaniku kohta aastas
- sõidukite, sh sõiduautode arv 1000 elaniku kohta
- tolmuvaba kattega teede/tänavate pikkus suhtarvuna teede/tänavate kogupikkusesse

Statistilised näitajad esitab vallavalitsus igal aastal majandusaasta aruandes.

4.2 Elanike rahulolu näitajad:

- elukeskkonna kvaliteet, sh turvatunne
- sobivate töökohtade olemasolu valla territooriumil
- avalike ja erateenuste kättesaadavus/kvaliteet
- heakord, sh jäätmemajanduse korraldus
- ühistranspordi ja kergliikluse korraldus
- vaba aja veetmisvõimalused (sport, kultuur jm huvitegevused) eri vanusegruppidel
- riskirühmade toimetulek

Rahulolu näitajad esitab vallavalitsus (kasutades pädeva küsitlusfirma teenust) iga kohalike omavalitsuste volikogude valimiste eelneva aasta majandusaasta aruandes.